

నూతన పాఠ్యపుస్తక బోధనలో

ఉపకరించే వనరులు

విద్యార్థులలో భాషా సామర్థ్యాల సాధనకు భాషోపాధ్యాయునికి ప్రధాన సహాయకారిగా నిలబడేది పాఠ్యపుస్తకం. నిరంతర బోధన, సాధన, అధ్యయనాల ద్వారా అంకితభావం గల ఉపాధ్యాయులు స్వప్రయత్నంతో పాఠాలన్నీ ముందుగా చదువుకొని, తగు విధంగా సంసిద్ధులవుతారు. పాఠాన్ని రమ్యంగా, అర్థవంతంగా, వైవిధ్యభరితంగా, సమర్థంగా బోధించడానికి తగిన ఏర్పాట్లు చేసుకుంటారు. వ్యక్తిగత శ్రద్ధ చూపి, ఆ విధంగా తయారై పాఠ్యబోధన చేసే ఉపాధ్యాయులు సదా అభినందనీయులు.

- ◆ నూతన పాఠ్యపుస్తకం బోధించడానికి ఏ ఏ వనరులు అవసరమని మీరనుకుంటున్నారు?
- ◆ వనరుల ఉపయోగం ఎంతమేర ఉంటుంది?
- ◆ ఏ ఏ వనరులు ఉండాలి?
- ◆ బోధన పరిపుష్టం కావాలంటే ఇంకా ఏమేం అవసరం?

భాషాబోధనలో భాషాశాస్త్ర, వ్యాకరణ గ్రంథాల ఆవశ్యకత తప్పనిసరి అవుతుంది. అట్లాగే పాఠ్యబోధన, తరగతిగది నిర్వహణ అర్థవంతం, ఆసక్తికరం, ఫలవంతం కావడానికి మరికొంత సామగ్రి అవసరమవుతుంది.

భాషా సామర్థ్యాల సాధనకు, వ్యక్తివికాసానికి, విలువల స్థాపనకు, మానవ సంబంధాలను పటిష్టం చేయడానికి తెలుగు (భాషా) బోధన ఉపయోగపడుతుంది. దీనికి ప్రధాన సాధనం పాఠ్యపుస్తకమే. కాని పాఠ్యపుస్తకంలోని విషయాలన్నీ సమగ్రంగా అవగాహన చేసుకొంటేనే సమర్థంగా బోధన నిర్వహించడానికి వీలవుతుంది. అట్లా అవసరమయ్యే వస్తువులు, వనరులు ఏమేముంటాయో ఒక్కసారి ఆలోచిద్దాం.

పాఠశాలలో వివిధ కార్యక్రమాల నిర్వహణలో, విద్యార్థుల మానసిక, మేథోవికాసంలో భాషోపాధ్యాయులదే ప్రధాన భూమిక. అందుకు కారణం వారికి భాషపైన పట్టు ఉండటం, వాక్పటిమ ఉండటం, వివిధ అంశాల పట్ల సదవగాహన ఉండటం, సంస్కృతీ సంప్రదాయాల గురించి అవగాహన ఉండటం, విద్యార్థుల పట్ల వాత్సల్యం కల్గి ఉండటం మొదలైన అనేక అంశాలుంటాయి. ఎప్పటికప్పుడు ఈ శక్తియుక్తులకు సానపెడుతూ తన ప్రతిభను ఇనుమడించుకుంటూ, నూతన విధానాలను గ్రహిస్తూ, ప్రయోగిస్తూ, నిత్య విద్యార్థిగా తనను తాను మలచుకున్నప్పుడే ఉపాధ్యాయుడు సరియైన గుర్తింపు పొందుతాడు. వృత్తికి వన్నెతెస్తాడు. ఈ నేపథ్యంలో పాఠ్యబోధనను, విధి నిర్వహణను మరింత గొప్పగా నిర్వహించడానికి అవసరమయ్యే వనరులలో ఈ కింద పేర్కొన్నవి దోహదపడగలవు.

1. పాఠశాల గ్రంథాలయం
2. పరామర్శ గ్రంథాలు
3. సాంకేతిక విజ్ఞానం
4. ఉత్సవాల నిర్వహణ
5. ప్రదర్శనలు
6. యాత్రలు - సందర్శనలు - వనభోజనాలు
7. పాఠశాల సంచిక
8. వార్తా పత్రికలు, సంచికలు (వార, మాసపత్రికలు)
9. ఇతరములు

1. పాఠశాల గ్రంథాలయం : ఒకప్పుడు ఒక వెలుగు వెలిగిన పాఠశాల గ్రంథాలయాలు తదనంతరకాలంలో క్షీణదశకు చేరుకొని, ఇటీవలే మళ్ళీ ప్రాణం పోసుకుంటున్నాయి. రాజీవ్ విద్యామిషన్ (SSA) సహకారంతో ప్రతి ఏటా వేలకొలది ధనం ఈ వ్యవస్థకు వినియోగించబడుతున్నది. విద్యార్థుల విస్తార పఠనానికి, మౌన పఠనానికి, వ్యక్తిగత అధ్యయనానికి గ్రంథాలయం చక్కని వేదిక. భవిష్యత్తులో సార్వత్రిక గ్రంథాలయాలను వినియోగించుకునే విధానం అలవడి, విజ్ఞానార్జనకు దోహదం చేస్తుంది. అందుకే ఉన్నంతలో సువ్యవస్థితమైన గ్రంథాలయ నిర్వహణ ద్వారా విద్యార్థులకు గ్రంథాలయ వినియోగాన్ని అలవాటుచేయాలి. పుస్తకాలను పద్ధతి ప్రకారం అమర్చడం, కేటాలాగులు తయారుచేయడం; పుస్తకాలు ఇచ్చిపుచ్చుకునే పట్టికను నిర్వహించడం; మౌన పఠనాన్ని అలవాటుచేయడం; ముఖ్యాంశాలను రాసుకోవడం వంటి పనులకు పాఠశాల గ్రంథాలయం మార్గదర్శనం చేయాలి.

2. పరామర్శ గ్రంథాలు : పాఠ్యబోధనను సమగ్రంగా నిర్వహించడానికి పరామర్శ గ్రంథాలు తప్పనిసరి. పాఠ్యపుస్తకంలో ఎన్ని వివరణలున్నా అవి పరిమితంగానే ఉంటాయి. పదవిజ్ఞానం, పూర్వగాథలు. వ్యాకరణాంశాలు, అదనపు సమాచారాలు... ఇవి ఎంత విరివిగా సంపాదించగలిగితే ఉపాధ్యాయులకు అంత సౌకర్యంగా, విద్యార్థులకు ఉత్సాహభరితంగానూ ఉంటాయి. ఈ కింద కొన్ని ముఖ్యమైన పరామర్శ గ్రంథాలు సూచించబడ్డాయి. పాఠశాల అవసరాన్ని బట్టి వీటి విస్తరణ, కుదింపు సంభవం.

1. శబ్దరత్నాకరము - బహుజనాపల్లి సీతారామాచార్యులు
2. బ్రౌణ్యనిఘంటువు - తెలుగు - తెలుగు
3. మాండలిక పదకోశాలు - తెలుగు అకాడమి
4. ఆంధ్రనామ సంగ్రహము
5. విద్యార్థి కల్పతరువు
6. విజ్ఞాన సర్వస్వం (3, 4, 6 భాగాలు) - తెలుగు భాషాసమితి
7. బాల విజ్ఞాన సర్వస్వం - ఖాసింఖాన్
8. విశ్వవిజ్ఞాన దర్శిని - ఆచార్య నరేంద్రదేవ్
9. భాష - సమాజం - సంస్కృతి - భద్రరాజు కృష్ణమూర్తి
10. తెలుగు భాషా చరిత్ర - భద్రరాజు కృష్ణమూర్తి
11. వ్యావహారిక భాషా వికాసం - బూదరాజు రాధాకృష్ణ
12. మాటలు - మాటలు - బూదరాజు రాధాకృష్ణ
13. మాటల వాడుక - వాడుక మాటలు - బూదరాజు రాధాకృష్ణ

14. తెలుగు వాక్యం - చేకూరి రామారావు
15. పూర్వగాథాలహరి - వేమూరి శ్రీనివాసరావు
16. పురాతన నామకోశం - బూదరాజు రాధాకృష్ణ
17. సాహిత్య విమర్శ పదాల డిక్షనరీ - డా॥ ఎస్. నళిని
18. పాలమూరు జిల్లా దేవాలయాలు - కపిలవాయి లింగమూర్తి
19. దుందుభి (గేయకావ్యం) - గంగాపురం హనుమచ్ఛర్మ
20. రామరాజీయం - బిరుదురాజు రామరాజు
21. శ్రీమదాంధ్ర మహాభారతం (ఆది, సభా, అరణ్య) - నన్నయ
22. శతక సాహిత్యం (1, 2 భాగాలు) - సాహిత్య అకాడమి.
23. మహాప్రస్థానం - శ్రీశ్రీ
24. దర్శనీయ స్థలాలు (అజంతా, ఎల్లోరా...)
25. హరిశ్చంద్రోపాఖ్యానం (ద్విపద) - గౌరన
26. నాల్గ రచనలు (ఐదవ సంపుటి) - నాల్గ వేంకటేశ్వరరావు
27. వట్టికోట ఆల్బాన్స్వామి కథలు
28. తెలుగు గజకృష్ణ (సమగ్రాంధ్రసాహిత్యం - 6వ సంపుటి) - డా॥ సి.నారాయణరెడ్డి
29. రామాభ్యుదయం - అయ్యలరాజు రామభద్రుడు
30. నందూరి రామమోహనరావు వార్తావాఖ్యలు
31. సమైక్యభారతి (కవితా సంకలనం) - రాష్ట్ర సమాచారశాఖ
32. శ్రీమదాంధ్ర మహాభారతం (ఉద్యోగపర్వం) - తిక్కన
33. వచన రామాయణం
34. వచన మహాభారతం
35. సాక్షివ్యాసావళి (3వ సంపుటి) - పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహారావు
36. శివతాండవం - పుట్టపర్తి నారాయణాచార్యులు
37. ఒక విజేత ఆత్మకథ - ఎ.పి.జె.అబ్దుల్ కలామ్
38. శారద లేఖలు - కనపర్తి వరలక్ష్మమ్మ
39. సింహాసన ద్వాత్రింశిక - కొరవి గోపరాజు
40. నూరేళ్ళపంట - డా॥ భార్గవీరావు
41. రుబాయిలు - డా॥ సామల సదాశివ
42. అనాది స్రోతస్సు - జిడ్డు కృష్ణమూర్తి
43. నా గొడవ - కాళోజీ
44. సావిత్రి సమగ్ర రచనా సంపుటి - అరణ్య కృష్ణ (సంపాదకులు)
45. కృషీవలుడు - దవ్వూరి రామిరెడ్డి
46. ప్రాచీన గాథాలహరి - పిలకా గణపతిశాస్త్రి
47. పారమార్థిక పదకోశం - పొత్తూరి వేంకటేశ్వరరావు
48. వ్యాకరణ పదకోశం - తెలుగు అకాడమి
49. సాహిత్య పదకోశం - తెలుగు అకాడమి

3. **సాంకేతిక విజ్ఞానం (Technology) :** ఆధునిక కాలంలో సాంకేతిక విజ్ఞానం విరివిగా ఉపయోగిస్తున్నారు. ముఖ్యంగా ఎలక్ట్రానిక్ మీడియా (Electronic media) విశేషంగా వాడుకలో ఉంది. విద్యార్థులకు సంబంధించినంత వరకు దృశ్యశ్రవణ ఉపకరణాలు చాలా కాలంగా వినియోగిస్తున్నారు. అయినా కొంతమంది ఈ విషయంలో నిర్దిష్టంగా ఉన్నారు. 'తెలుగు బోధన'కు వాటితో పనేంటి?' అనేవాళ్ళూ కనిపిస్తున్నారు ఇప్పటికీ. ఇది అభిలషణీయంకాదు. రాష్ట్ర విద్య పరిశోధన శిక్షణా సంస్థ (SCERT), రాష్ట్ర విద్యా సాంకేతిక సంస్థ (SIET), మనటివీ వంటి సంస్థలు విద్యార్థుల కోసం రేడియో పాఠాలను, టీవీ పాఠాలను రూపొందించి ప్రసారం చేస్తున్నారు. ఆడియో, వీడియో సి.డి.లను అందజేస్తున్నారు. అవన్నీ విద్యార్థులకు అందుబాట్లోకి తెచ్చే ప్రయత్నం జరగాలి. అలాగే అంతర్జాలం (INTERNET) ద్వారా భాషా అవసరాలకు సరిపడిన ఎంతో సమాచారాన్ని, చిత్రాలనూ పొందవచ్చు.
4. **ఉత్సవాల నిర్వహణ :** పాఠశాలలో నిర్వహించే వివిధ ఉత్సవాల ద్వారా విద్యార్థుల్లో భాషా సామర్థ్యాలను పెంపొందించడమేగాక మూర్తిమత్వ నిర్మాణానికి బాటలు వేయవచ్చు. ఈ సందర్భంగా విద్యార్థులను కార్యక్రమ యోజనలో, నిర్వహణలో భాగస్వాములను చేయవచ్చు. భాషా సంబంధమైన రకరకాల పోటీలు (పద్యపఠనం, వ్యక్త్యత్వం, వ్యాసరచన, క్విజ్...) నిర్వహించి విద్యార్థుల ప్రతిభకు పదును పెట్టవచ్చు. ఆహ్వాన పత్రికలు, ప్రకటనలు రాయించడం, నివేదికలు తయారు చేయించడం పిల్లల్లోని భాషా సామర్థ్యాలను పెంపొందింపజేస్తుంది.
5. **ప్రదర్శనలు :** పాఠశాలలో నిర్వహించే రకరకాల ప్రదర్శనలు విద్యార్థులలో కొత్త స్ఫూర్తిని నింపి, భాషావగాహనను, వినియోగాన్ని ఇతోధికం చేస్తాయి. వీటిలో సాంస్కృతిక ప్రదర్శనలు, పద్య పఠనాలు, పాటల పోటీలు, అంత్యాక్షరి కార్యక్రమాలు, నృత్యాలు, అభినయగేయాలు, విజ్ఞాన ప్రదర్శనలు, ఎగ్జిబిషన్లు తదితర కార్యక్రమాల్లో పిల్లలు పాల్గొనేటట్లు చేయాలి. తద్వారా అప్రయత్నంగానే భాషా కౌశలాలు వెలుగులోకి వస్తాయి.
6. **యాత్రలు - సందర్శనలు - వనభోజనాలు :** ప్రతి ఏటా పాఠశాల చేపట్టే కార్యక్రమాల్లో విద్యా విజ్ఞాన విహార యాత్రలు, తీర్థ, క్షేత్రాల సందర్శనలు, వనభోజనాలు చోటు చేసుకుంటాయి. యాత్రల ప్రాథమిక లక్ష్యం విజ్ఞాన సముపార్జన అయినా, భాషా సంబంధమైన సామర్థ్యాల సాధనలోనూ అవి ప్రముఖ భూమిక వహిస్తాయి. తాము చేసిన ప్రదేశాలను వర్ణించడం, ప్రతిస్పందించడం, దర్శించిన వాటిని రికార్డు చేయడం, బొమ్మలు గీయడం, అనుభవాలు అక్షరబద్ధం చేయడం, స్వగతాలుగా రాయడం, కవితలు, కథలు, గేయాలు రాయడం వంటి సామర్థ్యాలను ఇవి పెంపొందిస్తాయి. విభిన్న సంస్కృతీ సంప్రదాయాల అధ్యయనానికి ఇవి బాటలు వేస్తాయి. ప్రకృతి ఆరాధన, కళారాధన, సున్నితత్వం, సృజనాత్మకత వంటి భాషా సామర్థ్యాలు సహజంగా వికసించడానికివి ఉపకరిస్తాయి.
7. **పాఠశాల సంచిక :** విద్యార్థులలోని సృజనాత్మకు పదునుపెట్టి ప్రోత్సహించడానికి ఉపకరించే మేలైన సాధనం పాఠశాల సూచిక. కనీసం సంవత్సరానికి ఒక సంచిక విడుదల చేసే ప్రయత్నం జరగాలి. రచనలు, చిత్రాలు, కల్పనలు, ఊహలు, కథలు, ఆలోచనలు, ఆశయాలు ప్రతిబింబించే విధంగా పిల్లల కళలను అద్దంలో చూపినట్లు సంచికను రూపొందించాలి. ఇందుకు సంపాదక బాధ్యతలు నిర్వహించే తెలుగు ఉపాధ్యాయులు ఎంతో ఓపికను, విజ్ఞతనూ ప్రదర్శించాలి. పిల్లల ప్రతిభను గుర్తించి ప్రోత్సహించాలి. రచనలను సరియైన దారిలో నడిపించాలి. అవసరమైన ఆర్థిక వనరులను సేకరించడంలో, పత్రిక ముద్రణ విషయంలోనూ తగిన శ్రద్ధ చూపాలి. ఇది తప్పకుండా పిల్లలలో స్ఫూర్తి నింపుతుంది.
8. **వార్తా పత్రికలు, వార, మాస పత్రికలు :** ఈనాడు మార్కెట్లోకి వస్తున్న ప్రతి పత్రిక కూడా భాషాక్రీడలకు, సాహితీ విషయాలకూ ప్రాధాన్యత నిస్తున్నది. సాహితీ వేత్తల పరిచయాలు, పుస్తక పరిచయాలు, భాషా సంబంధ విషయాలు, పదక్రీడలు, ఆధునిక సాహిత్యం పోకడలు తదితరాంశాలు ఏ ఏ పత్రికల్లో ఎప్పుడెప్పుడు ప్రచురితమవుతున్నాయో గమనించి, వాటిని సేకరించి రికార్డు చేయడం, అవసరాన్ని, సందర్భాన్ని బట్టి పిల్లలకు పరిచయం చేయడం, భాషా క్రీడల్లో పాలుపంచుకునేట్లు చేయడం, ప్రాజెక్టు పనులు లాంటివి కల్పించడం, విస్తార పఠనాన్ని ప్రోత్సహించడం వంటివి చేయవచ్చు.

9. ఇతరములు : పైన పేర్కొన్న అంశాలేగాక, టీవీలో వివిధ ఛానెళ్లలో భాషా సాహిత్యాంశాలు, సమీక్షలు, పరిచయాలు, విశ్లేషణలు వంటి అంశాలు అనేకం ప్రసారమవుతున్నాయి. వాటిని రికార్డుచేసిగాని, సి.డి.లు సేకరించిగానీ విద్యార్థులకు ప్రదర్శించడం, అటువంటి కార్యక్రమాలు చూసేటట్లు ప్రోత్సహించడం. అలాగే సినిమా పాటల్లోనూ, మంచి సాహిత్యం ఉంటే గ్రహించుమని, సంభాషణల్లోనూ విలువైన, చమత్కారపూరితాలైన మాటల్ని సేకరించుమని విద్యార్థులను ప్రోత్సహించవచ్చు. అట్లాగే నాటక ప్రదర్శనలను, జానపదకళలను వీలైనప్పుడల్లా చూసి, వాటి మంచి చెడులను విశ్లేషించడం, ప్రోత్సహించడం, అభ్యసించడం వంటి వాటిని పిల్లల్లో ప్రేరేపించవచ్చు.

ఇక భాషోపాధ్యాయుడు భాష తప్ప మరో విషయం బోధించడానికి అర్హుడుకాదని, గణితం, సామాన్యశాస్త్రం, సాంఘికశాస్త్రాల బోధనతో అతడికి సంబంధం లేదని, ఆ బోధనకు అతడు అంతగా న్యాయం చేయదని పలువురు భావిస్తారు. అట్టే ఇతర భాషలపై కూడా అంతగా అధికారముండన్న అపవాదు కూడా ఉంది. అందువల్ల భాషోపాధ్యాయుడు పాఠశాలల్లో బోధించే అన్ని విషయాలతో తన పరిచయాన్ని పెంచుకోవాలి. వాటిని ప్రత్యేకంగా చదవాలి. అందుకు అంతగా సమయం కూడా వెచ్చించాల్సిన అవసరంలేదు. ఒకటో తరగతి నుండి ఇంటర్మీడియట్ స్థాయి పాఠ్యపుస్తకాలు చదివితేచాలు. ఇక భౌతిక రసాయన శాస్త్రాలు, జీవశాస్త్రాలు, సాంఘికశాస్త్రాలు, గణితశాస్త్రాల్లోని కీలకభావనలను గ్రహిస్తేచాలు. ఇందుకోసం అందుబాటులో ఉన్న పరామర్శగ్రంథాలు చదవండి. ఆయా శాస్త్రాల పారిభాషిక నిఘంటువులతో పరిచయం పెంచుకోండి. పాఠశాలలో ఆయా విషయాలు బోధించే ఉపాధ్యాయులు సెలవుపై వెళ్ళినప్పుడు వారిస్థానంలో భాషోపాధ్యాయులు తాత్కాలికంగా ఆ తరగతులు నిర్వహించాల్సి ఉంటుంది. ఆ పీరియట్లలో భాషాబోధనకు వినియోగించకుండా ఆయా అంశాల బోధనకు వినియోగిస్తే పిల్లలకు భాషోపాధ్యాయుల యందు గౌరవం ఇనుమడిస్తోంది. ఉపాధ్యాయబృందానికి ఆదర్శంగా నిలువవచ్చు. తమ పిల్లలకు కూడా ఇంటివద్ద ఆయా అంశాలను విపులంగా చెప్పుకోవచ్చు. సొంత లాభానికి, సమూహ లాభానికి అన్ని విషయాలను తెలుసుకొనియుండడం ఈ నాటి వైజ్ఞానిక యుగంలో అవసరమన్న విషయం విస్మరించరానిది. ఉపాధ్యాయుడు అందునా భాషోపాధ్యాయుడు 'భాషాంశాలు' అన్న విషయాన్ని వాస్తవంచేద్దాం. అందుకు ప్రయత్నిద్దాం.

“అలసతకూడదించుకయు - అధ్యయనంబున బోధనంబునన్”

“సాధ్యాయప్రవచనాభ్యాం అప్రమదితవ్యమ్”

విమర్శనాత్మక బోధనా విధానం

విమర్శనాత్మక బోధన విధానం విద్యార్థులు తమపైచేసే పెత్తనాన్ని ప్రశ్నించేటట్లు చేసి సందేహాలను, అపసమ్మతాలను నివృత్తి చేయడానికి దోహదపడుతుంది. విద్యార్థిలో విమర్శనాత్మక వేతనకు దోహదకారి అవుతుంది. విద్యార్థి మాట్లాడటం, రాయడం వంటి వాటికే పరిమితం కాకుండా అర్థాల పరిధిని దాటి తులనాత్మకంగా చైతన్యంతో ఆలోచించగలగాలి. అపోహలు, ఊహాజనిత భావనల నుంచి బయటపడి తెలివిని పెంచుకోవాలి. ఇందుకు విమర్శనాత్మక బోధనాశాస్త్రం దోహదపడుతుంది. ఇది విద్యార్థిని సమర్థవంతంగా శక్తివంతులుగా తయారుచేయడానికి ఉపయోగపడుతుంది. ఇతరుల సంస్కృతిని గౌరవించడం ద్వారా తనకు తాను ప్రపంచాన్ని విభిన్న దృక్పథాలలో విమర్శనాత్మకంగా వీక్షించడంలో ఈ బోధనా విధానం ఉపాధ్యాయులకు కూడా ఉపకరిస్తుంది.

- ఆం.ప్ర. రాష్ట్ర విద్యా ప్రణాళిక పరిధి పత్రం - 2011